

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ, OPERATÍV ASZÁLY- ÉS VÍZHIÁNY- ÉRTÉKELÉS

2018. január

– kivonat –

Készítette:

az

Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízjelző és Vízrajzi Főosztály
Vízrajzi Monitoring Osztálya

és az

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

Budapest, Szeged
2018. január 9.

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

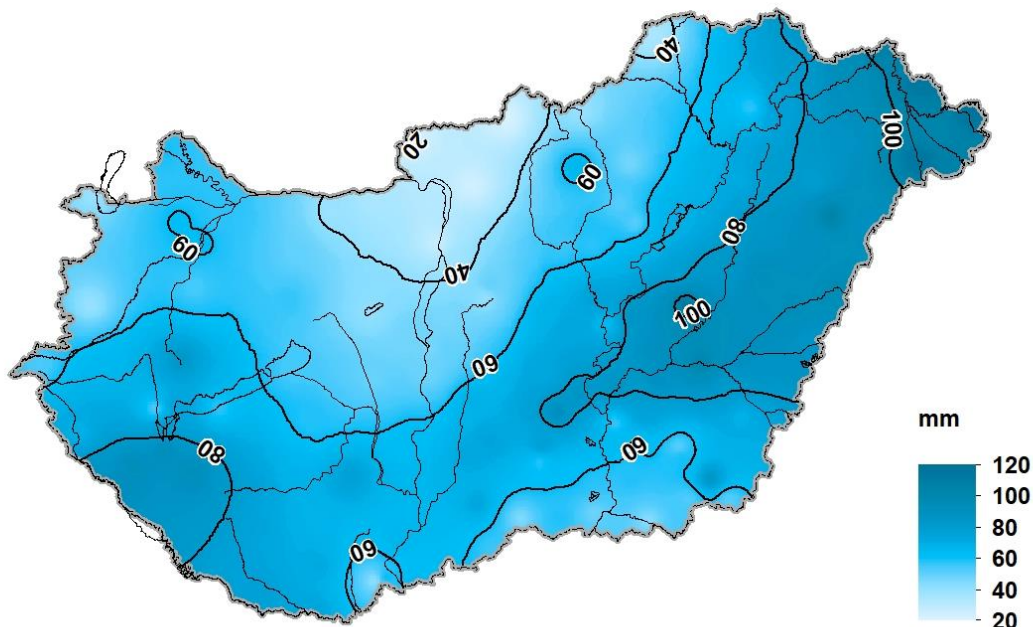
2017 decemberében a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 19 mm (Tésa) és 117 mm (Milota) között alakult. Az országos területi átlagérték 67 mm volt, ami 23 mm-rel (52%-kal) több a viszonyítási időszak (1971-2000) december havi átlagánál.

A december havi csapadékmennyiség a Dunántúl északkeleti részének, valamint a Börzsöny és a Cserhát kivételével területének meghaladta az átlagot. A decemberi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (10-21 mm) a Börzsöny és a Cserhát egyes körzeteiben fordult elő. Decemberben az átlaghoz viszonyított legnagyobb (50-65 mm) csapadéktöbblet az északkeleti határvidéken fordult elő.

Országos áttekintésben a decemberi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (21 mm) Tésa, a legnagyobb csapadéktöbblet (65 mm) Nagyecsed állomáson fordult elő.

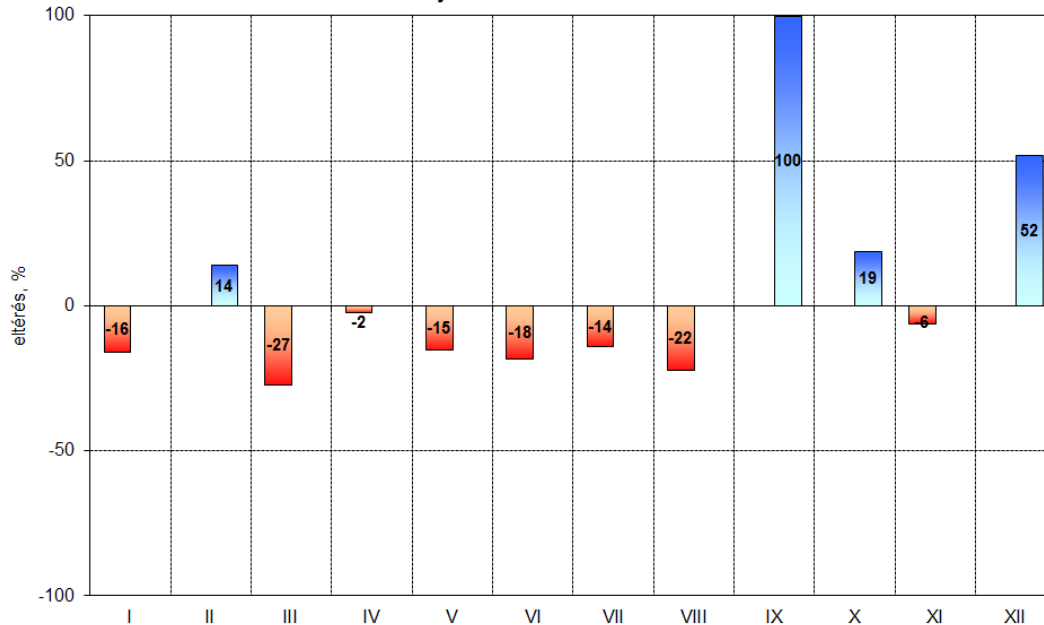
A decemberi csapadék egy része hó formájában érkezett. Az Alföld területének nagy részén átmenetileg összefüggő hó borította, aminek maximális vastagsága 1-7 cm között alakult. A maximális hóvastagságot (7 cm) Ófehértó állomáson jegyezték fel.

A 2017. december havi csapadékösszeg területi eloszlása

Az alábbi szövegek közötti ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének a sokévi átlagtól való relatív eltérését.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%) a 2017. január-december időszakban

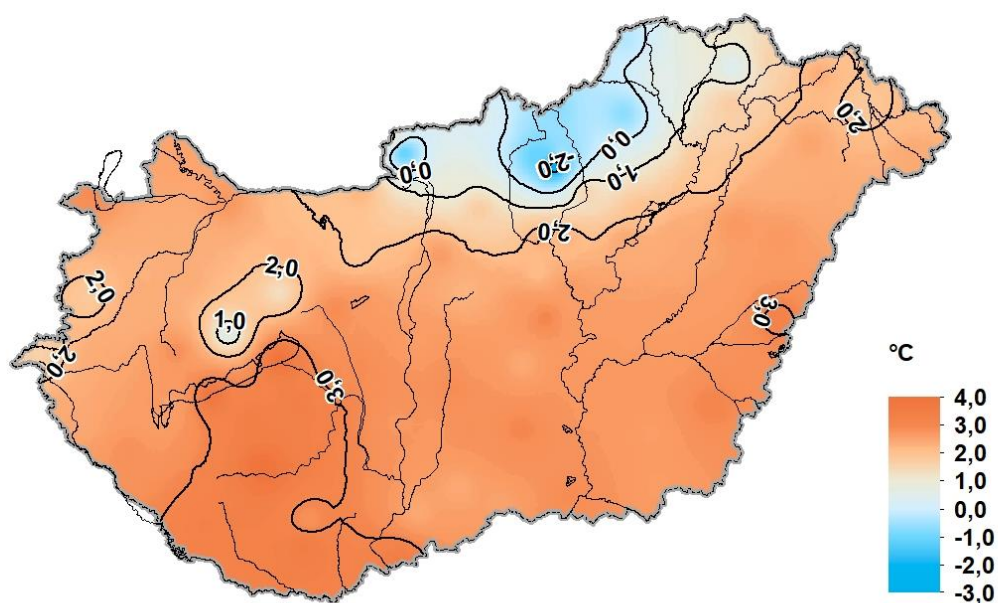
A 2017. január-december időszakban lehullott csapadék mennyisége 419 mm (Makó) és 989 mm (Kékestető) között alakult, az országos területi átlagérték 590 mm volt, ami az időszakos átlagnál 22 mm-rel (4%-kal) több. Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb 12 havi csapadékhiány (136 mm) Sellye, a legnagyobb csapadéktöbblet (210 mm) Kisújszállás állomáson jelentkezett.

Léghőmérséklet

A december havi középhőmérséklet $-2,4^{\circ}\text{C}$ (Kékestető) és $3,8^{\circ}\text{C}$ (Hercegszántó-Karapancsa) között alakult, az országos területi átlagérték $2,2^{\circ}\text{C}$ volt, ami a sokévi (1971-2000) decemberi átlagot $1,9^{\circ}\text{C}$ -kal haladta meg.

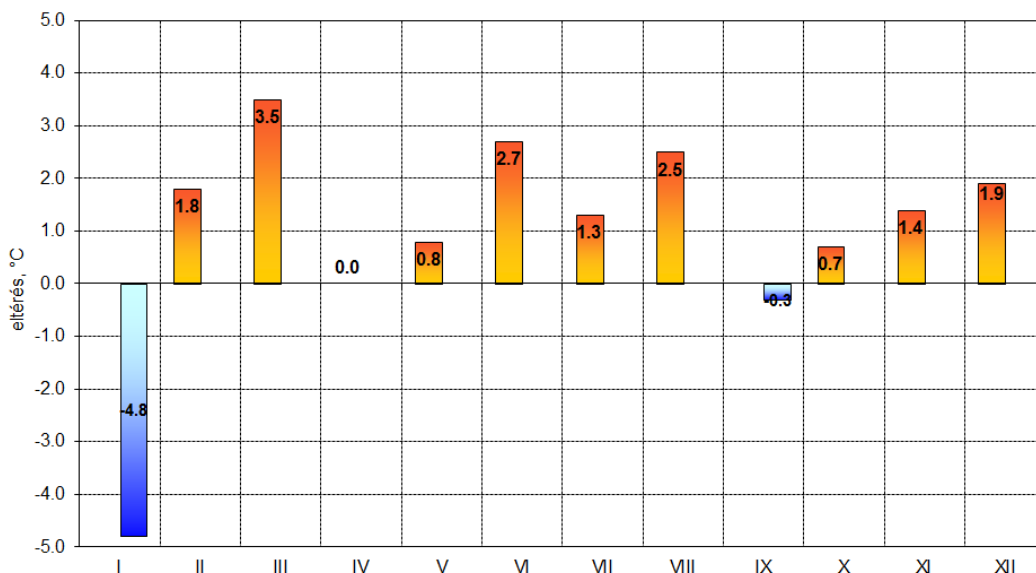
A havi középhőmérséklet az ország egész területén meghaladta a decemberi átlagot. A havi középhőmérséklet átlaghoz viszonyított legnagyobb pozitív eltérése ($4,1^{\circ}\text{C}$) Homokszentgyörgy állomáson jelentkezett.

A 2017. december havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi átlagtól való eltérését.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (°C) a 2017. január-december időszakban

Talajnedvesség

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma december végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest kissé alacsonyabb volt. A nedvességtartalmat általában a 85-95% közötti telítettségi értékek jellemezték, de a Kisalföld egyes körzeteiben és északkeleten a telített állapot volt a jellemző.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma decemberben síkvidékeink területén az egy hónappal korábbi állapothoz képest kissé növekedett. A hónap végén – síkvidékeinken meglehetősen homogén területi eloszlást mutatva – 90-100% között alakult.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma decemberben növekedett. Ennek a talajrétegnek a nedvességtartalmát a hónap végén általában a 70-95% közötti telítettségi értékek jellemezték. Ugyanakkor az Alföld déli részén ezen talajréteg nedvességtartalmát az 55-70% közötti telítettségi értékek jellemezték.

Talajvíz

Decemberben a dunántúli síkvidékek területének csaknem egészén, a Duna-Tisza köze nyugati-északnyugati részén, a Jászságban és a Tiszántúl északi részének számottevő hányadán emelkedett a talajvízszint. Az emelkedés mértéke a Dunántúlon és a Tiszántúl jelentős részén kisebb volt 15 cm-nél. Nagyobb eltérés a Dráva-menti síkság nyugati és a keleti peremvidéken (30-35 cm), valamint a Tiszántúl északi részén Hajdú-Bihar megyében (25-50 cm, kisebb körzetekben 50-75 cm) mutatkozott.

Nagyobb területet érintő, jellemzően 10 cm-nél kisebb talajvízszint-csökkenés csak a Duna-Tisza köze délkeleti részén, a Körös-Maros köze keleti felén, a Tiszazugban, a Nagykunság déli részén, a Hevesi-sík és a Hevesi-ártér, valamint a Kelet-Nyírség, a Tiszahát és a Szatmári-sík területén fordult elő.

Az 1971-2000. közötti időszak december hónapjai átlagértékénél alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör csaknem valamennyi síkvidéken. A legnagyobb különbség (200-300 cm) a Duna-Tisza közén és a Mátra előterében mutatkozott. A Tiszántúl északkeleti részén, a Nagykunság és a Hortobágy határvidékén 100-200 cm, a Bodroghöz, a Taktaköz és a Borsodi Mezőség területén 50-100 cm, a Tiszántúl más térségeiben, elsősorban a Körös-Maros köze északkeleti és délkeleti peremterületén, a Dráva-menti sík nagyobb részén 25-50 cm – helyenként 75-100 cm – a Mezőföld északi felén 10 cm-nél kisebb süllyedés alakult ki.

Decemberben a viszonyítási időszaknál magasabb talajvízszint mutatkozott a Dél-Mezőföldön (0-75 cm), a Körös-Maros köze több körzetében, a Hajdúság területén (0-50 cm, helyenként 75-100 cm). A Zagyva és a Tisza völgsíkján 25 cm-nél kisebb eltérések voltak jellemzőek.

A síkvidékek területi átlagában a talajvíztükör 2017. december hónapban az 1971-2000. közötti időszak december havi átlagértékénél ~30 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Operatív aszály- és vízhiány értékelés

Tájékoztatjuk a Tisztelt Felhasználót, hogy talajnedvesség-mérő és –feldolgozó rendszer fejlesztése folyamatban van, ezért a soron következő összefoglalónkat és értékelésünket a kiadvány 2018. februári számában adjuk közre.

Belvízi helyzetértékelés

2017 decemberében országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 167,80 millió m³ volt, ami 50,94 millió m³-rel (mintegy 44%-kal) haladta meg az előző havi értéket. A december havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán 6 VÍZIG területén fordult elő belvízelöntés(1. táblázat). Az elöntéssel érintett terület maximális kiterjedése – nem egyidejűleg – 22182 ha volt.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2017 decemberében országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 12,27 millió m³-rel (19%-kal) növekedett.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2017. december 10-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint januárban az átlagosnál melegebb, és szárazabb, februárban az átlagosnál melegebb és az átlagosnál kissé csapadékosabb, márciusban az átlagosnál kissé melegebb és átlagosan csapadékos időjárás valószínű.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékek között várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
január	-1,2 – 2,7 (-0,8)	15 – 40 (32)
február	1,3 – 3,9 (1,1)	15 – 50 (29)
március	4,9 – 7,0 (5,4)	15 – 45 (32)

Az OMSZ 2018. január 9-én kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban az évszakos átlagnál többnyire enyhébb, számottevő csapadéktól mentes időjárás valószínű. Az időszak első napjaiban fokozatos lehülésre lehet számítani, a hét végén a napi középhőmérsékletek az időszakos átlagra (északkeleten ezen értékek alá) csökkennek. Az időszak utolsó harmadában mérsékelt melegedésre lehet számítani. Az időszak folyamán többször is többfelé várható csapadék, de ennek mennyisége előreláthatólag – területi átlagban – sehol sem haladja meg a 10 mm/nap értéket.

Vízháztartási előrejelzés

2017. december végén az előző év azonos időszakával összehasonlítva országos viszonylatban az egy évvel korábbi állapothoz képest nagyon hasonló vízháztartási helyzet volt jellemző.

A januárra előrejelzett, az átlagosnál melegebb és szárazabb időjárás következtében az ország legnagyobb részén átmeneti vízháztartási helyzet várható. Kivételt Szeged térsége

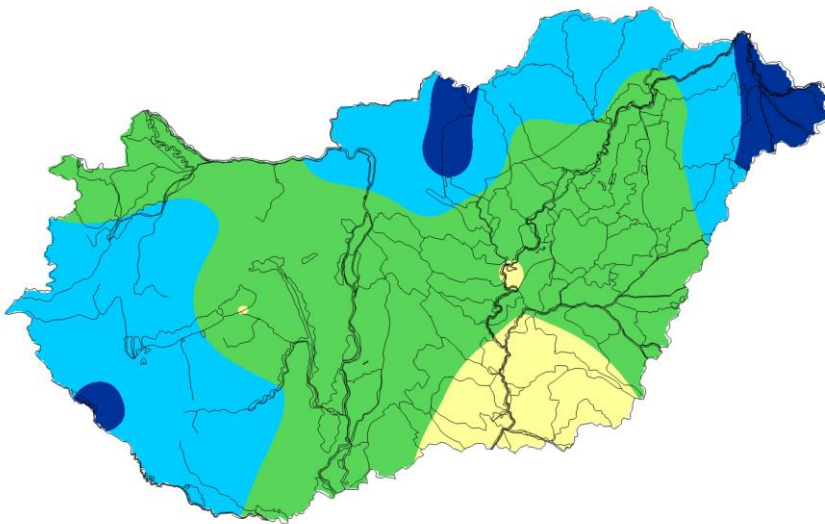
(száraz vízháztartási helyzet valószínű), valamint a magyar-ukrán határ menti térség (nedves vízháztartási helyzet valószínű) képez.

Az alábbi ábrákon időjárási forgatókönyvenként szemléltetjük a január havi vízháztartási helyzet várható alakulását.

Az átlagosnál szárazabb januári időjárás esetén

Átlagosan csapadékos januári időjárás esetén

GVM

Az átlagosnál csapadékosabb
januári időjárás esetén)

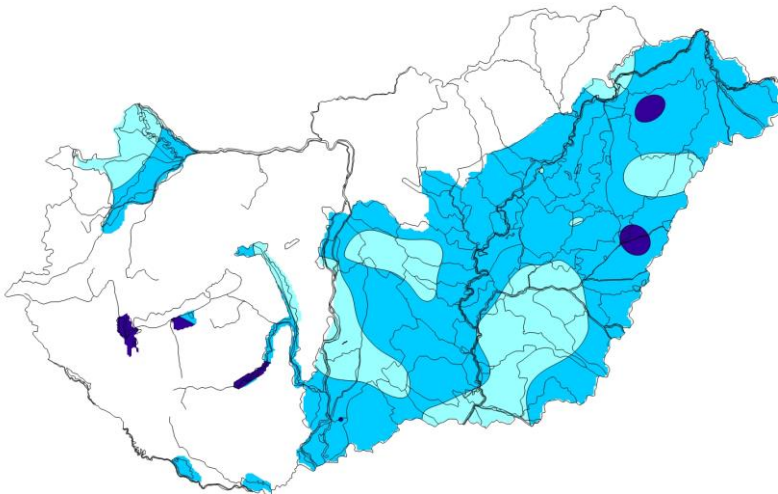

A hosszú távú időjárási előrejelzés szerinti az idei január folyamán az átlagosnál szárazabb időjárással lehet számolni.

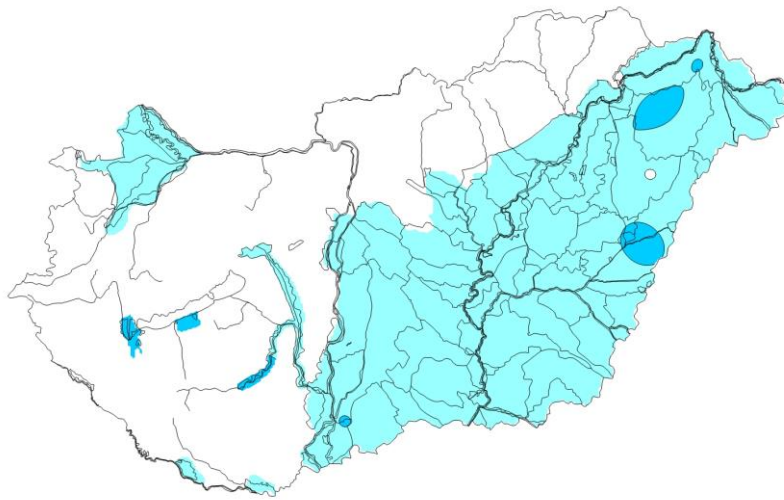
Az előrejelzettnél csapadékosabb időjárás következtében, amennyiben a csapadék főleg hó formájában érkezik és hirtelen olvad el, valamint talajfagy is kialakul, síkvidékeinken többféle közepes elöntésekre is lehet számítani.

Az alábbi ábrákon időjárási forgatókönyvenként szemléltetjük a 2017/2018. évi belvízhelyzet becsült alakulását.

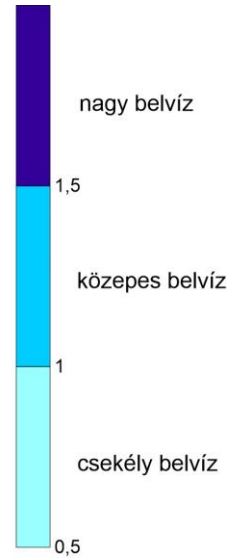
A belvízindex alakulása átlagosnál
csapadékosabb januári időjárás esetén

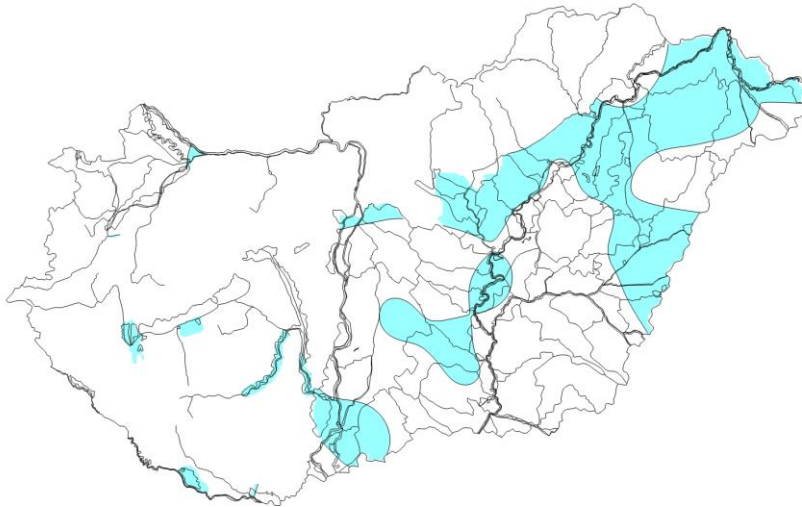
A belvízindex alakulása átlagosan
csapadékos januári időjárás esetén

PBI

A belvízindex alakulása átlagosnál
szárazabb januári időjárás esetén

Az „Integrált vízháztartási tájékoztató, operatív aszály- és vízhiány értékelés” című kiadványt a BM 45/2014. (IX. 23.) rendelet 1.§ (1) c), d), e), (2) és a 3.§ (3) j) alapján havi rendszerességgel az Országos Vízügyi Főigazgatóság – az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság bevonásával – készíti el és adja ki.